

Передплата
на «РУСЛАНА» виносить:
в Австрії:
на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2.50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)
За границею:
на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.
Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

На село дурити!

(Далі).

Весь історичний розвиток німецької соціальної демократії, якої слідами ступає і руска, стає найвиразнішим доказом чужовитости, неприродности і нагальности, яка її ще нині ціхує. В душінім воздуху льондонського міжнародного приюту змовлеників она зродила ся, має свій корінь на льондонській землі змовлеників ще й нині і звідтам випускає свої парости. Карл Маркс був її вітцем, Олександр Герцен і Мацині її кумами, а Фердинанд Лясаль проповідником нової євангелії на німецькій землі. Коли Люї Бляньє в 1848. р. у Франції заснував соціально-демократичне сторонництво, повільна і отяжіла Німеччина вчинила се аж 15 літ пізніше. Утвореню соціально-демократичної партії сприяли всякі зверхні обставини, тактика тодішнього правительства, а також неміч сторонництва ладу. Два жиди були творцями сего нового напрямку, один фальшивий месия, а другий знов випач покрою тальмудистів. Коли перший як агітатор безмірно пересаджував і мниму народну справу піддержував о стілько, о скілько відповідала єго самолюбним будучим плянам і мріям про диктатуру і королівство, мав другий, Карл Маркс, вже в Беблю і Лібкнехті готових організаторів, які далеко радикальнішим ладом мали впливати на товпи, як Лясаль і єго прихильники, а при тім все мала бути метою червона річ-посполита. І дійсно небавом після смерти Лясаля взяли верх сі радикальні змаганя. Айсенахска програма з 1869. р. творила основу для заснованя в 1875. році «Загального німецького робітничого товариства». Се товариство не було нічим иньшим в дійсности як революційний союз, що мав ділати всіма агітаційними способами.

Як тепер соціал-демократи думають про Лясаля, про се виговорили ся они в Галі. Дня 12. жовтня 1890 відкрито з'їзд соціал-демократичний в салі «zum Hofjäger». Салю украшено відповідно значіно дня. На сцені застромлено два червоні стиги, завішено там портрети засновників партії, Лясаля і Маркса, а над ними виписано великими буквами слова: «Пролетарі всіх країв, єднайте ся!» Але що тоді було-б діяло ся, колиб Лясаль міг почути, як Лібкнехт говорив про него: «Пора вже скинути останню Лясалівську шкаралущу!» Лібкнехт виявив зовсім щиро, що Лясаль домагав ся продукційних асоціяцій з державною підмогою лише як агітаційного оружя против стоваришень Шульце-Деліча. Се вельми похвально з боку Лібкнехта, що він раз правду сказав свѣтови, але чиж і в програмі Лібкнехта нема агітаційного оружя, яке обчислене лише на дурні товпи, чи нема там обіцянок, яких ніколи не думають сповнити. Додаймо ще до того другий момент. Лібкнехт представляв Лясаля «хлоповцем», якого науки обчислені лише на ловленє виборців. А хтож був наслідником такого «хлоповця»? Таж Лібкнехт робив усе можливе для розповсюдження Лясалівської науки. Отже хтож був Лібкнехт? Так само великим хлопцем, як і єго славний первозір.

(Далі буде).

Церковні справи.

Зі Станиславова телеграфують, що папський нунцій вїзав вчєра телеграфічно Еп. о. Андрея Шептицького до Відня. Правдоподібно се завизване стоїть в звязи з остаточним обсадженням митрополічного престолу.

Також і латинське архієпископство має стати небавом обсадженим, але з сею справою, як доносять з Відня, получено в тамошних,

впливових сферах зовсім новий проєкт. Розходить ся о Буковину, яка належачи до львівської архієпископії, становить з нею одну цілість. Звісно, що польські сфери старали ся, для улєкшеня заряду сеї великої єпископії, о урядженє нового латинського єпископства в Тернополі або Коломиї і се посліднє місто мало більше шанє.

Отже павязуючи до тих старань виринув у Відни проєкт, щоби від львівського архієпископства відлучити Буковину і з архієпископських фондів креовати єпископську столицю в Чернівцях. Впливові особи робять усильні стараня, щоби се поставити за услівє кандидатом на архієпископський престол у Львові. Сей проєкт вийшов від католицьких Німців на Буковині і для того кандидатом на нове єпископство мав би стати Німець. Ся вість затревожила немало польську опінію, і коли она правдива, стане притокою до завзятої борби на церковнім і політичнім поли.

Гр. Войтїх Дідушицький перед виборцями.

Вчєра відбули ся збори курії великої поєїлости в Станиславові, на яких віцепрезєс польського Коло зложив справозданє зі своєї діяльности в державній радї. Гр. Войтїх Дідушицький зазначив, що в часї, коли радикальні елементи старались розширити ріжницї між народами і ввели нечуваний хаос в державні справи, тоді Коло польське допомогло до утвореня більшости на автономістичних засадах, як се ясно і з натиском було висказано в адресї до цїсаря.

Однак мимо того національні спори перенєсено з соймів до центрального парламенту. Три літа змарновано, а вкінці німецька обструкція розбила парламент і спонукала правительство до уступленя. Се заохотило Чехів піти тою самою дорогою. Як перше польське Коло ділало против обструкції, так і тепер не могло єї похваляти, хотїй жалїло над єї причинами.

Що-до внутрішних відносин в польськїм Колї, то рішучо є неправдою, мов би там вєла

2

Скапаній сьвіт.

Штука в 4 діях зі сьпівами і танцями

ВЛАД. ОРКАНА

переклав:

Йосиф Стадник.

(Далі).

2-гий вихід.

НАСТЯ. — СОБКО.

НАСТЯ.

А деж тамтї?

СОБКО.

Ідуть. Слухай, я пив з Зузькою...

НАСТЯ.

Ти?

СОБКО.

Ну, а ви чого так вибалушили очи? Таж не гадаєте може, що я буду по Кантім миски облизував...? Пив я тому, бо хотїв дізнати ся, що тота Зузька думає собі...

НАСТЯ.

І щож? (Прийближав ся дуже цікаво).

СОБКО.

Поволи, поволи! (Сїдає на лаві). Знаєте, що она зробила? Ідемо до церкви, входимо під давінницю, аж тут нараз вбїгає Зузька, як скажений вихор!... Здавало ся, що стеля злетить. Як зойкне, кажу вам, то дякам дух заперло... Впала перед нами на повперек і заступила дорогу. Що тут почати? Всї стоять остовпілі тай двлять ся.

НАСТЯ.

А Кантїй? Щож Кантїй на те?

СОБКО.

Га, що? При такїй несподіванці до решти голову стратив. — Онїмів як пень. Аж перший дружба підїшов єму з порадою тай каже: Хто ве може переступити — нехай перескочить! — і підїє погу. А тут Зузька швиденько зриває ся тай: — не дїждеш ти — каже — щоби мене товтати!

НАСТЯ.

Нїби до Кантого?

СОБКО.

І перейшли усі до церкви, а тота стоїть, голосеть — голосить і о пімсту кличе!

НАСТЯ.

Козир-дівка!

СОБКО.

Ба-ба! Говорю до неї по доброму, тота нічого не чує... Зацїтькую, — дарма!... А щоб тебе! — думаю собі — навіжена, чи що? Потім як не зойкне, тай дальше в ноги. Іду за нею, а тота, як стїй — до корчми. Заглядаю з цікавости — дивлю ся — го! Зузька не сама, як стара пяниця!... Щож було діяти? Сїдаю при вїй — ставлю півкватирок рому — она другий, я знов третїй... З початку нічо. Потім з сего до того, та як не зачне викрикувати на голос!... — А такий, а сякий! А мав женити ся! А я не дарую єму!... Знов зацїтькую єї пієля змоги — дарма! Реметвує, аж піна з губи йде! А пощо меві дитину забрав, як мене в хатї не було? Не має права той ідол клятий, той чортячий хвіст!...

НАСТЯ

(з великою стїхою.)

Не скажена-ж!

СОБКО.

Я їй кажу: Позивай! На пічо не вважай, тільки позивай! Виграєш! Бо хоч там він і дитину забрав, але ти єї плекала.

ся борба між консервативною більшістю а демократичною меншістю. Нераз, правда, горячили ся противники в польскім Колі, але на зовсім иньшій тлі. Спір шов межі автономістами а тими, що симпатизували більше з німецькими лібералами. До перших належало багато рішучих демократів, до других також і скрайні консерватисти.

Стоїмо супроти виборів — казав бесідник — і супроти дуже важної хвилі в історії держави. Бути може, що нова державна рада потриває довго, а тоді прийдуть в ній певно язикові справи на дневний порядок. Тоді ми будемо змушені з великим висилком боронити наші народні інтереси, того, що вже посідаємо, що становить наш народний скарб. Але також і матеріальні справи є для нашого бідного краю первою ваги — а в обох напрямках зможемо лише тоді надіятися успіхів, коли польске Коло буде як найбільшійше і стисло солідарне.

Бути може також, що парламент сконає скоро, а з ним і конституція, а правительство возьме ся до надзвичайних средств. Тоді можуть заквестіоновати все, що посідаємо навіть найсвятійшим правом. Тоді Буковина може стати розширеною аж по Сян. Супроти сего є коначним згуртоване народного сторонництва, щоби солідарним поступованем при виборах запевнило собі побіду. Коли при теперішніх виборах побідимо, всі признають нашу силу, — коли упадемо, то наші противники одержать підставу до гадки, що ми слабі і можна про нас без нас рішати.

Потішаючою проявою в сій тяготній хвилі є виступлене польских демократів, які відлучили ся від окликів незгоди, зависти і перевороту, а приступили явно під народний стяг. Дай Боже, аби сей примір заохотив і людове сторонництво до народної солідарности. Тепер така тяжка хвиля, що вже сама обонятність для виборів є гріхом супроти народної справи. Хто лише має вплив і значіне в своїм окруженю, винен на завзяв центрального комітету кандидувати, і всі свої сили присвятити народній кандидатурі.

Численно зібрані виборці і невиборці ухвалили одностайно вотум довіри з просьбою, щоби б. посол поставив і тепер свою кандидатуру.

Кроваві події на Угорщині.

При кінці минулого місяця вибухнув на Угорщині румунський хлопський бунт в Коньяреві, при чім багато мужиків убито на смерть, а кількадесят з них ранено. Часопис Магуаг Szо подає подробиці про причини бунту, з яких виходить, що вибухнув він в наслідок заграничної агітації з Румунії: «Іредентистичні змагання Румунів так в Угорщині, як і в Буковині мають багато прихильників, а донесене мадярскої часописи нехай послужить за доказ, о скільки щирими суть заяви румунських проводирів, які

пр. в Буковині старають ся супроти Русинів уходити за австрійских патріотів. Переведене слідство — пише згаданий дневник — виказало, що мужиків підмовили до бунту агітатори, які прибули з Румунії та відвідували їх по домах, завзяваючи до бунту. В деяких хатах найдено підбурюючі відозви, які, як перековано ся, були друковані в Букарешті. В сих відозвах завзявано «братів» до отрясеня з себе ненависного угорского ярма. Коли се стане ся, буде мож назад відобрати загарбаний Уграми край. Нехай лише румунські мужики держать ся разом, узброять ся в сокири, коси та ножі і виріжуть тиранів, а румунські провідники поспішать їм на поміч з карабінами. Після уложеного плану найперше мали убити інженера, який провадив розділ пасовиск, а відтак збурити громадський уряд. Однак мужики розпочали акцію за вчасно і тому план не удав ся. З ранених підчас бунту хлопів вже померло шість, а двох догорає».

З иньшої причини вибухнули кроваві заколоти в місцевості Адріанц (комітат Заля). Прийшло там до кровавої бійки межі робітниками а жандармами. В сій місцевості находить ся копальня угля австрійского акційного товариства, в якій працює коло 200 галицких і 30 угорских робітників. Оної галицкі робітники розпочали стрейк, а угорскі не хотіли приступити до него. Се викликало ексцеси, в які вмішалась жандармерія. В бійці, яка вийшла з сеї причини, убито трох робітників, а кількнайцять ранено смертельно.

З політичного поля.

Про речинець скликаня краєвих соймів доносять з Відня, що всякі донесеня дневників в тім згляді, а особливо що-до галицского сойму опирають ся на довільних комбінаціях. Ся kwestія ще засадничо не є рішеною і ще до того ведуть ся переговори в міродатних сферах.

З Праги доносять, що на вчерашнім засіданю краєвого виділу заінтерпелював Скарда краєвого маршалка, що єму відомо про речинець скликаня чеського сойму і поставив вмесене, щоби правительство візвати до отвореня сойму. Маршалок відповів, що він не знає нічого про речинець скликаня, а оба німецькі члени краєвого виділу заявили ся рішучо против скликаня сойму перед покінченем виборів до державної ради, вказуючи на то, що політична ситуація, витворена розв'язанем державної ради і розписанем нових виборів, заключає в собі небезпеченство, що не мож буде супокійно полагодити сойміві справи. Коли маршалок заявив ся за потребою скликаня сойму, ухвалено внесене Скарди всіми голосами проти двох німецьких.

В угорскім соймі, на вчерашнім засіданю, предложив міністер скарбу Люкач бюджет на р. 1901. Загальні доходи преліміновані в сумі 1.056,582.297 корон, а загальні видатки в сумі 1.053,546.417 кор., так що остає надвижка в сумі

35.880 кор. В фінансовім ехросе стверджує міністер скарбу, що фінанси в відношеню до попереднього року представляють ся корисно, а се є доказом доброго, реального бюджетованя. В справі регуляції валюти висказує міністер переконане, що австро угорский банк видержує порівнане з кождим европейским банком, який платить готівкою, а небавом буде в силі видати послідні заридженя що-до піднятя виплат. Міністер заповідає предложене дотично зниженя додатку до податку від пива і при сїм заявляє що часть проєктів закона, дотично реформ безпосередних податків, є вже готовою, а над рештою ведуть ся остаточні праці. Вкінці заповідає міністер предложене інвестицій для залізничних мостів і будови доріг.

Покрите на сї інвестиції піде не з позички, але з позісталостій касових. Взагалі інвестицій в слідуючій році досягнуть висоту 75 до 76 мільонів корон. Ехросе прийнято гучними оплесками, а бюджет переказано фінансовій комісії.

В Білгороді приготував ся нове посрамленіе екс-короля і б. начального вождя сербскої армії, Міляна. Правдоподібно відбуде ся ревізія звісного процесу о замах на Міляна. Деякі провідники радикального сторонництва, в злуці з уласкавленними недавно особами з сего процесу, домагають ся тепер переведеня ревізії сего соромного замаху на справедливість. Тепер мали вийти на яву подробиці, з яких наглядно виходить, що цілий процес викликало штучно попередне правительство в сій цілі, щоби позбутися немилых собі осіб. І так мали ствердити, що Кнезевич, який доконав замах на Міляна, не стояв в жадній звязі з обжалованими о свівину особами, а своїми зізнаннями втягнув їх в аферу лише з сеї причини, що зі сторони правительства запевнено єму увільнене, коли він вкаже на сї особи, як моральних винувників свого злочину. Король відносить ся прихильно до діла ревізії.

Немов якась немезіс повисла над Ам.лією. З Блемфонтену доносять, що Англичане мусіли наново обсадити місцевості Смітфільд, Рувіль, Вененер і Деветсдорп. Видко, що Боєри дадуть ся зігнути, але зломити їх Англичане не в силі. А тимчасом з Китаю надходять недвозначні вісті, що там значіне англійского оружя зменьшав ся дуже. Times доносять з Пекіну, що маршалок гр. Вальдерзе віддав Росії в заряд і надзір залізничної лінії: Тієнтсін-Шангайтван і Тієнтсін-Янгтсун, а Німцям лінію Янгтсін-Пекін. Понеже сї залізничні є англійскими підприємствами, то на Англії зробило се дуже неприємне вражіне, бо через се гр. Вальдерзе поліпшив багато становиско Росиян і Німців. Лондонські дневники доносять, що відносини між Росиянами а Англичанами в Китаю заострюють ся чим раз гірше. Вплинули на се дві події з послідних днів. Гр. Вальдерзе візвав Англичан до спільного занятя фортив Пейтанг, а тимчасом Росияни разом з Німцями, не чекаючи на Англичан, об-

НАСТЯ.
Так, так! А впрочім ще й друге є.

СОБКО.
Кажу їй: Ти не маєш нічого, то тобі присудять, як от на той примір Ганці від Ірулі... Іди до адуката тай подай усе: лежане, біль, смароване — усе подай! Нехай платить! Я стану за опікуна.

НАСТЯ.
Ти?!

СОБКО.
Ба що? Таж дітям треба опікуна, бо як же? Таж того не воробці ані котятка... (Чути гамір за сценою).

НАСТЯ.
Ідуть!
(Впадає Кантій).

3-тий вихід.
ПОПЕРЕДНІ. — КАНТІЙ.
КАНТІЙ
(глядить по хаті).
Щож то мати собі думає? Нічо не приладжене, навіть плячки! Тільки те, що від рана лишило ся. А нехай вас ясний...! (Іде до шафи).

НАСТЯ.
Но, но!

СОБКО.
Докінчи, докінчи! (Глумливо) брате!

КАНТІЙ
(скоренько відчиняє шафу, виймає плячки, кладе на стіл).
На вінчано вас не було. В хаті нічого не зробили — і як мені з вами говорити? Як?! Як мені добрим бути? (Вскакує у комору на право).

СОБКО
(грозиць кулаком).
Пожди! Змякнеш, братіку, змякнеш!

НАСТЯ.
Жовч мене залле!

КАНТІЙ
(входить з комори з хлібом — до Собка).
А ти де повіяв ся? Дружка за тобою питала...

СОБКО
(бурмоче).
Я стояв під дзвіницею.

КАНТІЙ.
Й циганови не зробив-б ти того! Сором за таку фамілію...

НАСТЯ.
Було нас слухати — не робити своїм розумом!
(З віддалека чути музику).

1-ШИЙ ДРУЖБА.
(Спів за сценою).
Попід ліс, попід ліс,
Попід зелененький
Наверни — миленька
Вівці білесенькі!...

2-ГИЙ ДРУЖБА.
Наверни миленька,
Або я наверну,
Або тя засмучу,
Або радість верну!...

(Кантій поспішно крає плячки, — за сценою музыка — Собко з Настєю визирають через вікно).

КАНТІЙ.
Чоловік не може бути добрий, хоч би не знати як хотів. Все тебе дюгнуть, все вкусять, все повперек стануть! О Боже, Боже! — Додай мені терпцю!...

(Далі буде.)

садили ті укріплення. Так само висередили Росіяни і Німці Англичан при експедиції до Шангайван.

НОВИНИ.

— При зміні кварталу просимо Вп. передплатників о відновлене передплати. При сій нагоді просимо також дотичних Вп. передплатників, що мають які-небудь залежності, о остаточне їх вирівняне.

— Календар. В п'ятницю: гр.-кат. Кириака; рим.-кат. Максима. — В суботу: гр.-кат. Григорія; рим.-кат. Едварда.

— З товариства «Сокил» у Львові. Записи учеників і дітей на вправи гімнастичні в тов. «Сокил» тривають ще до 20. жовтня; записувати ся можна що вторка, четверга і суботи від 7—8 вечером в льокалі товариства (Підвале 7.) Ціна за науку гімнастики невелика, бо тільки 60 центиків місячно; за перший місяць треба зложити оплату при виисі. Кождий ученик мусить мати ходаки гімнастичні а по можности і сорочку. Порядок вирав і години оголосить ся, по скінчених записках, в часописях і в льокалі товариства. — Василь Нагірний, голова, Осип Кузьмич справник.

— Женщини на медицині. На віденьським університеті вписало ся на лікарський виділ 11 жінок, покориштуючи ся оголошеним недавно міністерияльним розпорядженем.

— Приготованя до принятя шаха в Волочнцках поробило російське правительство і вислало там своїх представителів. Двірський поїзд жеде вже від кількох днів на приїзд перського володаря.

— В самбірській синагозі в І. судний день мало-що не прийшло до катастрофи. Підчас горячої молитви якась жидівка на галерії заспула над книжкою, а на ній завалив ся від сьвічки капелюх. Сусідки не замітили огню, аж мала дівчинка вчиняла нараз крик і збудила свою матір. Слабий голос дитини почули інші і кинули ся товпою до дверей, що вели до сходів. Натопи був величезний, а двері отвірала ся до середини. Грозило вже небезпеченство подібне, яке стрітило було перед кількома роками віденьський Рінгтеатер. Та на щастє кількох сильних мушун виважили двері і грізним криком привернули наполоханих до спокою.

— Паньска піязка. Жид Йосиф Вільнер, поміщик зі Зглобня, станув перед судом присяглих в Кракові, обжалований о злочин ошуканьства і лихву, яких допуслав ся на доокресних поміщиках. Вільнер підроблював векслі, брав векслі, а не виплачував гроший, відбирав гроші від своїх довжників, а не віддавав векслів, щоб відтак другий раз жадати віддачі довгу і т. д. — і добробив ся такою дорогою кількадесят тисячного майна. Покликані сьвідки потверджують закинені Вільнерови злочини. Роззирава потреває кілька день.

— Чемний суджений. В Кірові коло Нового Санча відбували ся недавю заручини 23-літнього селянина Шкарадки з 17-літньою Бурнаглівною, дочкою зарібника. По заручинах посварили ся молодята, а Шкарадка так розлютив ся, що відкусив своій судженій ніс. Шкарадний сей поступок Шкарадки буде судити в грудни с. р. суд присяжних.

— П. Козакевич, б. соціал демократичний посол з V. курії львівської, виїздить до Америки, озлоблений на своїх «товаришів», що не поставили его кандидатом на посла при теперішних виборах.

— Пішки довкола Австрії. До Чернівців прибули оноді два Німці з Відня, що завзяли ся обійти нашу державу пішки навкола. Вибрали ся з Відня ще 12. серпня і за 52 дні зайшли вже 2436 кілометрів, а ще мають іти 1600 кілометрів. У Чернівцях сих піхотників повитали наколесники, що інакше називають ся біциклістами.

— Дивне явище природи оглядано дня 2. с. м. в Новоселці на Буковані. О годині пів до шестой захмарило ся небо і стали блискати горизонтальні блискавиці, а з далека загуділи громи. О 7. год. почав падати дощ і громи не уставали. Коло 9. год. вечером небо у полуднево-східній стороні зовсім прояснило ся і появил ся місяць. На полудневім заході ще падав дощ і так при сьвітлі місяця появил ся вночі прегарна дуга. Ся дуга, правда, не була така ясна, як буває в день, і щезала, коли тільки блиснуло, — всеж було се в осени і вночі незвичайне явище.

— Убийників родини коршмара Зігельвакса в Залучу над Прутом доси ще не висліджено. Ув'язнені три селяне показали ся невинними.

— Шкільництво в Росії. Всіх університетів в Росії є 9, а з них 3 на Україні: в Києві, Харкові й Одесі. Середних шкіл є 878, між ними є: мужеских гімназій 178, мужеских філій гімназ. 58, жіночих гімназій 157, жіночих філій гімназ. 173, реальних шкіл 106, учительськх семинарій 61, учительських інститутів 10. Побирає науку

в тих наукових заведенях 162.120 душ обоїх полів. Розходи на удержанє шкіл виносять річно 14,573.890 рублів.

— Трагічна смерть цілої родини. В Клядовій на Угорщині сповнено злочин морду на цілій родині міщанина Шатоміровича. Про подобиці злочину доносить «Neue Pester Journal» от що: В суботу рано найдено Теодора Шатоміровича, его жену і двоє дітей убитих в своїм мешканю. Повідомлена про сию подію жандармерия вислїдила убійників, якими є Юан Буречан, сусід замордованих, і его швагер Юан Дунча. Шатомірович був сьвідком, як перед трома роками Буречан напав на купця Шварца і хотів его убити та обрабувати. Напад тоді не повів ся, а Беречана засуджено на 3 літа в'язниці. По повороті до дому Буречан порішив піметити ся на Шатоміровичу і в ноци на суботу вдерли ся оба з Дунчою з сокирами до его спальні. Два удари в голову нанесли смерть Шатоміровичу. Описля убійники впали до кімнати, де спала его жена, витягнули єї за волосє до кухні і там убили, а вкінці розбили голови двом дітям, 5-літньому хлопцеві і 6-місячній дівчині. Шатоміровичева жила ще до полудня в суботу. Убийники признали ся до сповненого злочину.

— Найстаршою газетою в Европі, яку до тепер пізнано, є без сумніву «Acta populi Romani digna», з котрої додержало ся одно ч. з 168 р. перед Христом, а дословний его зміст, який можна відчитати, є такий: 29. марта. Консуль Лісіній займав ся нині урядовими справами. — Нині розіграла ся страшна буря, підчас котрої в саме полудне розсікав грім дуба, недалеко Велійського горба. — В одній з гостиниць коло горба Януса прийшло до бійки, в котрій властителя дому «під медведем» тяжко ранено шоломом. — Едиль Тітіній покарав різників за те, що продавали народови мясо, а не предложили его передше до огляданя. За ті гроші має бути вибудована сьвятиня для одної з богинь. — Векляр Ausidius утік нині розтративши велику суму гроший. Але в утечі його зловлено, а коли знайдено в него всі гроші, що їх зложили люде, засудив его претор Фонейус на безпрвольне зверненє вкладок. — Атамана розбишак Денифона, котрого піймав легат Негва, прибито нині до хреста. — Кэртагінська фльота виїхала нині до порту в Остії.

— Найбільший фабрикант. Один з найбільших богачів і фабрикантів на сьвіті є Фридрих Круп, властитель залізних заводів в Ессен, в Німеччині, де виробляють ся гармати і інші зваряди военні. Тисячі робітників працюють у того міліонера. А кожда війна, кожде небезпеченство війни, кождий крок в розвою мілітаризму збільшує его підприємство, его фабрики, его міліони. За час від осени 1899 р. до весни сего року зросло число робітників в его фабриках з 44.087 на 46.679, отже о 2.600, головно через те, що в тім часі німецкий цїсар збільшив свою силу на морі.

— Ошуканьство. До якоїсь купчихи в Парижі прийшов оноді до склепу якийсь 12-літний хлопець зі скрипкою в футералі і хотів купити пушку сардинок, але що случайно не мав грошей, то лишив скрипку на застав. За кілька годин прийшов до того самого склепу якийсь елегантно убраний панок, зажадав фляшку шампана і при сій нагоді узрів скрипку, оглянув та дуже урадований заявив, що хотів би ту скрипку купити, та дасть за ню 3.000 франків, бо то правдивий Страдіваріус (з фабрики славного колись італійського виробника скрипок в Кремоні). Купчиха сказала, що не може продати, бо то не єї: то лишив якийсь хлопець і нехай він з хлопцем поговорить. Пан лишив свою адресу і виїшов. По якімсь часі прийшов хлопець і дізнав ся, що хтось хоче купити скрипку. Побіг до свого вуйка і дав ему знати. Вуйко прийшов з хлопцем до склепу і розпитав про все. Але тимчасом купчиху зібрала охота щось заробити на такій цінній скрипці. Отже по торзі дала вуйкови хлопця 1500 франків, а сама побігла зі скрипкою до того пана, що лишив єї свою адресу, в надїї, що продасть єї за 3000 франків і заробить друге тільки, кілько заплатила. Прийшла до дому після адреси, а там довідала ся, що такий пан не мешкає і такого ніхто не знає. Понала ся мантиям у руки!

Наука, штука, література.

— Rachunkowość w gminach wiejskich. Po dręcznik o prowadzeniu ksiąg i rachunków gminnych wraz z wzorami przepisanych druków. Сей вельми для громад потрібний підручник поручив Виділ кравий повітовим виділам та урядом громадским обіжником з дня 25. мая 1900 р. Ціна его дуже приступна, бо книжка малої октави 130 ст. коштує заледви 1 кор. Автор п. Віктор Кробицький, ревідент при краєвім виділі і учитель при курсах для громадських писарів, постарав ся зібрати весь потрібний материял для веденя всіх галузей громадської рахунковости, як і єї контролі. Друки, яких взори подані в книжці, як також самий підручник можна дістати в друкарни Едварда Вінаржа у Львові, улица Домініканьска ч. 4. Однак жаль, що автор

не постарав ся також о руске виданє сего підручника для руских громад. Подібний підручник давнійше видав др. К. Левицкий і ним користують ся наші громади, але сию нову книжку, колиб она була рускою, ми поручили-б нашим громадам задля єї всесторонности, фахової практичности і нарешті задля великої дешевости.

Телеграми.

Відень, 11. жовтня. Wien. Ztg. оголошує санкцію ухваленого соймом проєкту закона о урегульованю берегів Висли.

Відень, 11. жовтня. Намісник гр. Півніський відїхав звідси вчєра до Львова.

Льондон, 11. жовтня. До вчєра вечера вибрано 470 міністерських, 124 ліберальних і 77 ірландських послів.

Вешингтон, 11. жовтня. Генерал Шаф доносить о заряджєню, що всі американські війська, з виймою відділу сторожи для посольства, мають в протягу 14 днів опустити Китай. Американци не будуть брати уділу в жадних воєнних операціях проти Китайців, хиба в случаю самооборони.

Йокогама, 11. жовтня. Премієр нового японського кабінету маркграф Іто заявив в інтервєві, що Японія не жєлає собі війни з Китаєм, а мирові переговори будуть доси безуспішними, доки цїсар не верне до Пекіну. Для підбою Китаю не вистарчать сили одної держави.

ВІСТИ ЕКОНОМІЧНІ І СТАТИСТИЧНІ.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту «Дністер» у Львові, стоваришеня зарєстрованого з обмеженою порукою, за місяць вересень 1900.

І. Стан довжний:

1. Удїли членів	73.260 кор. 33 сот
2. Фонд резервовий	6.759 " 92 "
3. Спеціальна резерва втрат	758 " 83 "
4. Вкладки щадничі:	
а) стан на початку вересня 1900	731.477 к. 37 с.
б) вложено в вересні 23.170 к. 87 с.	
разом 754.648 к. 24 с.	
в) винято в вересні 29.084 к. 73 с.	
Стан з кінцем вересня 725.563 к. 51 с.	725.563 кор. 51 сот.
5. Сальдо побраних процентів з днем 31. вересня 1900	30.790 " 08 "
6. Непіднята дивідєнда за рік 1897, 1898 і 1899	2.796 " 28 "
7. Кошти спору	225 " 18 "
8. Рахунок ріжних сторін	546 " 98 "
9. Кредит банковий (в Банку краєвім)	10.000 " — "
10. Рахунок біжучий з Тов. обезп. «Дністер»	11.500 " — "
Сума 862.201 кор. 11 сот.	

II. Стан чинний:

1. Позички уділені на скрипти і векслі:	
а) стан на початку вересня 759.834 к. 56 с.	
б) уділено в вересні 36.350 к. — с.	
разом 796.184 к. 56 с.	
в) сплачено в вересні 22.497 к. 67 с.	
Стан з кінц. міс. 773.686 к. 89 с.	773.686 кор. 89 сот.
2. Готівка в касі з 31. вересня 1900	1.750 " 99 "
3. Цінні папери фонду резервового і інші	62.067 " — "
4. В щадничі почтовій (оборот чековий)	2.961 " 27 "
5. В інших товариствах і банках	13.556 " 74 "
6. Сальдо коштів адміністрації	8.178 " 22 "
Сума 862.201 кор. 11 сот.	

Членів прибуло 16, убуло 19, остає з кінцем вересня 1900 всіх членів 1879 з 1950 декларованими удїлами в сумі 97.500 корон.

Стопа процентова від вкладок 4%, від позичок уділюваних з провізією на кошти адміністрації 6 1/2 %.

Малий фейлетон.

ВІСПА.

Оповідане Вацлава Космака.

З чеського переклав Я. Юлев.

II.

По двох літах.

(Далі).

— Я его не можу знести.

— Ага! — засміяла ся терпко мати, — тебе тягне до молодого лїсничого — се тобі! То мала би ти потїху! Нині, кажуть, був знову в Чезині аж до другої години в корчмі на музиках і танцював та сьпївав. У нас єму за тїсно — тягне его за дівками. А де би ти з ним спровадила ся? До буди за — Жольбом? То собі викинь з голови!

— Чи я сказала що про пана Осипа? Що так на него ворогуєте? Я кажу лише, що єще не буду віддавати ся, а ад'юнкта не возьму, аби не знати що!

— На се я дивила би ся, ти дурна дівчино! Я єму обіцяла. Він прийде на «Всіх Сьвятих» по рішучу відповідь. Даю тобі вісім днів до намислу. Як не пристанеш, побачиш, що стане ся. А тепер до кухні!

Маня пішла сумна з спущеною головою, а Свободова ходила роз'ярена по кімнаті. Не надіяла ся того, аби єї одначка, єї Маня, хотїла опирати ся щастю, про яке вона заєдно спїла. Дурна мати забула, що вигоди і блеск наскучать ся, як серце не є щасливе. Так хо-

пила ся своїх плянів, що забула на ріжницю віку, на ріжницю почувань серця молодого і старого; думала, що що би єї ушасливило, мусить також Маню ушасливити, і тому уважала єї упір за невдячність проти матерної ласки.

Було полудне. Маня мовчки накрила до столу. Прийшов батько, засїли за стіл, їли — але ніхто слова не промовив. Маня була блїда. Батько дивив ся на неї довго а відтак запитав: — Що тобі є, дитино?

Мани прослезили ся очи, скоро встала і пішла геть.

— Що єї є? — питає батько жінки.

— Нічо не є! Дурна голова є! Я єї сказала, що пан ад'юнкт осьвідчив ся о неї, а вона і чути не хоче!

— Добре має! Що би вона робила з тим старим молодцем, коли може собі вибрати по серцю?

— Вона его мусить взяти! — розкричала ся Свободова. — На те би я дивила ся! Ти би єї рад того Чубу на шию повісити. Вона его також не хоче.

— Як не хоче, не буду єї силувати — але скорше піде за него, як за ад'юнкта, за се тобі ручу. Відповіднійший для неї, о много молодший, — сказав Свободова спокійно.

— Чи є молодший, чи старший — піде за ад'юнкта і конець! — крикнула Свободова і вдарила в стіл.

Посесор стратив терпеливість. Перестав їсти і встав. — Що за богато, то за богато. Я вже доволї терпів тобі, але тепер питаю ся тебе, чи ти знаєш, хто є дома паном?

— Сїдай та їж і дай собі спокій з своїм панованєм.

— Як можна їсти, як ти до кожної лїжки наливаєш жовчи? Жінко, памятай собі: паном дома є я! Не дразни мене до послїдного!

Взяв капелюх і палицю і вийшов на двір та в поле. Обїду ніхто й не дотикнув ся — вперше за цілий час, як Свободови були разом. Як давнїше було в сїм домі мирне і супокійне житє, крім болючої згадки про Кароля — так тепер було ту душно, тїсно, сумно. Свобода з жінкою не говорив, довжки з якимсь нїжним встидом уникав, а коли єї зустрїв, поглядив лише єї лице і сказав: — Не роби собі нічо з того; буде все знову інакше. — Маня сповнювала свою роботу тихо, а коли мала час, ішла до задного города під каштани, сїдала сумна і плакала. — Посесорка одна швиндала ся по хатї, як несамовита. До мужа не говорила, на Маню бїсила ся, а челядь витерпіла вже найбільше. Нерви єї були роздразнені в найвисшій степени.

Минув тиждень, визначений Манї до розмислу. Вона рішила ся. Коли було по обїдї і батько відійшов, закликала мати доньку: — Тепер скажи менї, як ти рішила ся. Підеш за пана ад'юнкта?

— Не піду!

(Далі буде).

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одипоке руске Товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митрол. і Преосв. Еп. Ординариям всіх трех епархій, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскї знаряди, збіжє в зерні і соломї, сїно в стогах і будинках против шкїд огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вивосить:

Фонд резервовий	245.814 кор. 52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 " — "	
" спеціальна	1.684 " 80 "	
Фонд основний	72.000 " — "	
" емеритальний	18.166 " 60 "	

Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услїва обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року вивосили виплаченї шкоди 1,669,565 кор. 38 сот. Полїси «Днѣстра» приймає Банк краєвий і Каси ошадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долній, Сьвятині, Городені, Теробовлі і Залїщиках при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнїйші услїва, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полїси і квїти в рускїм язїці. Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях, де нема близько агентів «Днѣстра», приймає ся. «Днѣстеръ» виплатив агентам по конець 1899 р. провїзвї 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Інформації і посередництво до заключення ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЕЛИХ в найкористнїйших комбїнаціях.

Позички для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. «Днѣстеръ» на 5 1/2%, 10% і 10% додатку на кошта адм.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНѢСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10

(дім «Просьвіти»).

Удїляє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністрацийні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителїв або за інтабуляцією, над 500 корон тїлько за інтабуляцією на першїм місци, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт. Сьвященски, не посїдаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителїв предложити єще полїсу житєву; обезпечитись можна через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбїнацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до опроцентования від членів і третїх осіб по 4%.

Удїл членський вивосить 50 кор., висове 2 кор.

Членом бути і позичку дістати може тїлько член обезпечений в «Днѣстрѣ».

Інформації удїляє Дирекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Днѣстеръ».

Артистичне заведене ритовниче малярства шильдів. відливаня, таблиць, вирїб печаток кавчукових і великий вибір кавчукових друкарень

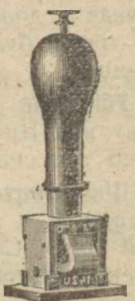
Генрик Шапіра

Львів, ул. Коперника ч. 3 (побіч ангїли Вп. Миколяша).

Виконує дуже красно всілякі роботи, а іменно: печатки кавчукові і металеві для громад і урядів парохїяльних. Шильди мальовані на шклї, дереві, бласї та полотні. Всїлякі лікарюваня, позолочуваня хрестів. Таблицї і шильди лянї з ріжних металїв, таблицї нагробні і назви улиць, числа на доми.

ґравури на металю та дорогих камїнях, печатки, штанци, відзнаки, бунки, моноґрами, герби і гузики до упряжи та лїберїї. Марки печатковї, блянки шпунт. для броварїв. Нуморатори і стемплї на датум. Обцяги до шльомб, шабльонї. Краска до печаток та хемїчна краска до білизни.

Цїнники даром і франко!



Гіпотечного.

БАНКУ

Контора вимїни

виплачує без потрурьєнїя провїзїї або копїтїв

цїнні паперї

вильсованї

КУПОНИ

Всїлякі